

Onderwijsplan begrijpend lezen groep 1-8

'Onze manier van werken'

Schoolambities

Onze schoolweging is 33,74. Dit betekent dat onze leerlingen

gemiddeld over minder stimulerende omgevingskenmerken beschikken.

Toch kiezen wij ervoor om ambitie gelijk of hoger te stellen dan het landelijk gemiddelde dat past bij onze weging. Wij geloven in het positieve effect van het hebben van hoge verwachtingen.

1. We streven naar een gemiddelde uitstroom van 69% vmbo TL of hoger en waarbinnen 40% havo of hoger
2. We streven naar 96% 1F, met 57% 2F/1S
3. We sturen op een P80=35 en P20=65

Aanbod

We volgen de leerlijn van de methodes Schatkist en de cruciale leerdoelen (1-2), VLL (3), Nieuwsbegrip Zilver (4-8) en Estafette Nieuw (4-6).

De groepen 1 en 2 werken met de methode Schatkist. De lees en luisteractiviteiten worden volgens de leerlijn aangeboden.

Bij VLL Kim Versie zit begrijpend lezen in het lesaanbod.

Estafette nieuw biedt verschillende tekstsoorten aan, die naast technisch ook actief worden gelezen. Ook de verwerking gericht is op leesbegrip.

Groep 3-4 werken aanvullend 1x per week met het materiaal van Junior Einstein.

Nieuwsbegrip focust op Actief Lezen en biedt strategieën aan als hulpmiddel. Het actief lezen en de strategieën worden ook aangeboden bij andere teksten, zoals bij Taal Actief en de zaakvakken.

Wij gebruiken de cruciale leerdoelen Focus PO om de voortgang van onze leerlingen te volgen.

Leertijd

Schatkist: Begrijpend Lezen zit verwerkt in speel-werklessen en gerichte instructies en activiteiten.

Onderdelen zijn woordenschat, begrijpend/kritisch luisteren, beginnende geletterdheid en mondelinge taalvaardigheid.

VLL Kim Versie: 500 min totaal aanbod TL, TV en BL.

Estafette Nieuw: gr 4-6 180 min TL en BL (zie onderwijsplan Technisch Lezen)

Nieuwsbegrip: 90 min gr. 4-8: 60 min Actief Lezen met de les van de week en 30 min op de computer: Andere tekstsoort. Regelmatig ook een EDI-les van een andere tekstsoort (Junior Einstein/Estafette).

Lesopbouw

Op Onze Wereld wordt instructie gegeven volgens het EDI-model. Ook bij de lessen Taal en Lezen.

Het EDI-model wordt doorlopen d.m.v. de volgende fasen:

- *Activeren van voorkennis*: Geef de leerlingen een opdracht die aansluiten bij de les, maar waarvoor de benodigde kennis reeds bij hen aanwezig is. Kennis wordt hierdoor vanuit het langetermijngeheugen in het werkgeheugen geplaatst, zodat hierop nieuwe kennis kan worden gebouwd.
- *Benoem het lesdoel en leesdoel*: Ik deel en bespreek het lesdoel (strategie) en leesdoel (inhoud v/d tekst begrijpen) expliciet met leerlingen door dit te verbeelden, op het bord te schrijven en samen te lezen of bespreken. 'We werken deze les aan.... Of raden jullie eens waar we aan gaan werken...'
- *Onderwijzen van het concept*: Ik leg de begrippen van het lesdoel uit. "In deze les hebben we het over...."
- *Onderwijzen in vaardigheid*: Ik leg de stappen die nodig zijn om vaardig te worden goed uit. "We starten met..... en daarna"
- *Belang van de les*: Ik verduidelijk het belang van het lesdoel. "Dat je dit leert is belangrijk, omdat..."
- *Begeleide inoefening*: Ik breng de lesstof over door deze te instrueren terwijl ik voortdurend controleer of mijn leerlingen het begrijpen en correct uitvoeren. Ik zorg ervoor dat de leerlingen succes ervaren

- *Lesafsluiting*: Ik check door leerlingen enkele opdrachten te laten maken opdrachten of vragen te beantwoorden vragen of ze de begrippen en vaardigheden van het lesdoel beheersen. Pas daarna mogen ze naar de fase van zelfstandige verwerking
- *Zelfstandige verwerking*: Ik laat mijn leerlingen zelfstandig oefenen met de in het lesdoel beschreven begrippen en vaardigheden
- *Verlengde instructie*: Ik geef extra instructie aan de leerlingen die zich de leerstof tijdens de lesafsluiting nog onvoldoende hebben eigen gemaakt.

Aanvulling nieuwsbegrip:

Modelen: De leerkracht is een leesexpert, door hardopdenkend voor te doen hoe je het lezen van een tekst aanpakt. Door middel van inzet van de lees strategieën. De leesstrategieën worden in groep 1-8 bij alle teksten en boeken aangeboden. Voor het aanleren van de strategieën zijn er bij Nieuwsbegrip digibordtools, speciale strategielessen en hulpbladen.

Actief lezen: De leerlingen lezen de tekst bij Nieuwsbegrip actief in drietallen. Bij andere lessen waar teksten worden gelezen wordt ook de aanpak van Actief Lezen ingezet.

De leerkracht loop rond en/of geeft verlengde instructie door zelf mee te doen met een groepje leerlingen.

Didactische strategieën

De methode Nieuwsbegrip richt zich op actief lezen en daarnaast op 5 strategieën.

Actief lezen: Onder actief lezen verstaan we het lezen van de tekst in drietallen, waarbij leerlingen in interactie met elkaar bespreken waar de tekst over gaat. Bij het actief lezen stimuleren we leerlingen om te voorspellen, onduidelijkheden op te helderen en zelf vragen te stellen. Ook bespreken en beantwoorden ze sleutelvragen. Deze sleutelvragen stimuleren leerlingen om verbanden te doorzien en de tekst samen te vatten. Door het nadenken over de sleutelvragen vormen leerlingen een 'mentaal plaatje' van de tekst. Daartoe maken ze inferenties (afleidingen). Bij een inferentie koppel je iets wat je leest aan iets wat je al weet of wat je al eerder in de tekst hebt gelezen.

5 strategieën:

- Voorspellen
- Ophelderen van onduidelijkheden
- Samenvatten
- Vragen stellen
- Verbanden leggen

Leerlingen die meer uitdaging nodig hebben krijgen een tekst en de opdrachten op een hoger niveau; zij kunnen een verkorte instructie krijgen.

Leerlingen die meer ondersteuning nodig hebben zullen onder begeleiding van de leerkracht de tekst en opdrachten doorlopen. Ook kan gekozen worden voor een tekst op een lager niveau of preteaching van de tekst.

Differentiatie

Aanbod volgens ondersteuning, basis en uitdaging, zoals omschreven in de gebruikte methodes en het aanbod.

Nieuwsbegrip

Differentiatie vindt als volgt plaats:

Per les

De teksten worden op de volgende niveaus aangeboden:

- Niveau AA voor groep 4 (AA Alfa voor zwakke groep 4 of individuele leerlingen)
- Niveau A voor groep 5/6
- Niveau B voor groep 7
- Niveau C voor de betere lezers van groep 7 en groep 8
- Niveau D voor de betere lezers van groep 8 (tussen 2F en 3F)

Streven hoger tekstniveau aanbod:

- Niveau AA groep 4
- Niveau A groep 5 (betere leerlingen B)
- Niveau B groep 6 (eerste half jaar A)
- Niveau C groep 7 (eerste half jaar B)
- Niveau D groep 8 (eerste half jaar C)

Toetsing

Twee keer per jaar wordt de strategietoets afgenomen. Op grond van de toetsuitslag en observaties in de groep n.a.v. de geplande blokdoelen (FOCUS PO) kan de leerkracht klassikaal extra aandacht besteden aan bepaalde strategieën, of groepjes leerlingen gerichte oefeningen aanbieden met strategieën die zij nog niet goed beheersen.

De TIAT¹ meet algemeen tekstbegrip, 3 x per jaar en de strategietoets wordt 2x per jaar afgenomen (toetsing methode NB).

Daarnaast wordt er nog 2 keer in het jaar niet-methode gebonden getoetst (CITO LOVS).

In schooljaar 2020-2021 zijn we gestart met Estafette Editie 3, hierin wordt naast technisch lezen ook veel aandacht besteedt aan actief lezen en tekstbegrip.

Evaluatie

De evaluatie vindt plaats via de methode en niet-methode gebonden toetsen. Door middel van Focus PO en het traject Leren Zichtbaar Maken zijn we bezig met formatief evalueren.

Twee keer per jaar bespreken we tijdens de schoolbespreking of dit onderwijsplan aangepast moet worden of dat onderdelen extra professionalisering of aanpassing vragen.

Samen moet dit ervoor zorgen dat we de cruciale leerdoelen per blokperiode kunnen evalueren. Zo kunnen we bepalen welke leerdoelen voldoende aanbod komen binnen de methode en welke doelen nog extra aangeboden moeten worden. Ook kunnen we het aanbod verbeteren op groeps- en leerling niveau door middel van het bepalen van de blok-, borgings- en bezemdoelen. Op basis van de toetsen wordt bepaald welke aanpak de leerlingen nodig hebben.

We kunnen ook besluiten tijdens een groepsbespreking die twee keer per jaar plaats vindt om een interventie te doen (een aanpassing op dit plan voor jouw groep). Deze noteer je in Focus PO (excel-bestand).

We plannen deze interventie voor een half jaar. Kortdurende interventies vallen onder normaal didactisch gedrag en hoeven niet te worden genoteerd. Leerlingen met een OPP worden altijd besproken met de Intern Begeleider en 2x per jaar met ouders. Het OPP is onderdeel van het zorgaanbod in de school.

Interventies

M-toetsen schooljaar 2020-2021 (april 2021)

Vak: Begrijpend Lezen (Doel VIX 35-65; Behaalde VIX 60-32)

Groep 1-2

Tijdens Bordsessies LeerKRACHT doel 'woordenschat' opgepakt. Hieruit volgden de volgende verbeteracties:

1. Wekelijks coöperatieve werkvormen themawoordkaartjes toepassen (mix en koppel, mix en ruil, memory met woordkaartjes).
2. Dagelijks 10 minuten voorlezen uit boekje zonder veel plaatjes, vreemde woorden bespreken.
3. Themahoek uitgebreider behandelen, woordkaartjes laten maken.
4. Boekenhoek uitdagender maken, bv koppelen aan huishoek (elkaar voorlezen), Ipad inzetten met luisterboeken. → Methode schatkist biedt dit aan door middel van de lees/schrijfhoek.
5. Delen van succesmomenten 'woordenschat', KC's/FB geven.
6. Breinkijker 'Leren Leren' inzetten.

In november al het doel: 'het na vertellen, in volgorde leggen, natekenen van een verhaal / de verhaalstructuur herkennen' aangepakt.

Groep 3-8

1. Onderwijsplan aangepast met hogere doelen. Einddoel is met groep 8 D-teksten te lezen door middel van Actief Lezen. Zo hopen wij door een hoger aanbod (2F niveau teksten), meer kinderen uit te kunnen laten stromen met 2F. Ook door middel van hoger tekstniveau in de lager groepen, hopen wij de kinderen beter te laten scoren op het gebied van Begrijpend Lezen
2. De taalspecialist gaat op klassenconsultatie bij de les Nieuwsbegrip.

¹ Toets Informatieve en Andere Teksten

3. Collega's mogen ook bij elkaar op klassenconsultatie om elkaars les te bekijken en feedback op te geven.
4. Nieuwsbegrip leert kinderen actief te lezen, maar bereidt minder goed voor op de CITO-vragen toetsing (M.C.). In groep 3-4 wordt hier wekelijks mee geoefend door gebruik te maken van de boeken van Marianne Minderhout. Voor groep 5-8 gaan we Junior Einstein werkboeken aanschaffen. Zo bieden we de leerlingen oefening om de vraagstelling beter te begrijpen. Ook kunnen ze meerdere teksten achter elkaar maken; leerlingen gaven aan de toets Begrijpend Lezen lang te vinden. En dat ze het niet gewend zijn op deze manier Begrijpend te Lezen. (ACTIE: MATERIAAL BESTELLEN)
5. De strategieën van Nieuwsbegrip (of een van de) worden ook ingezet bij de zaakvakken, Taalteksten en teksten van Estafette. Zo wordt de transfer zichtbaar en toegepast. Begrijpend Lezen is niet alleen Nieuwsbegrip, begrijpend lezen doen we bij alle vakken.
6. Groep 7-8 werken met BULKboek en lezen samen een boek. Zo wordt er gewerkt aan boekpromotie en leesplezier.
7. Estafette nieuw en de andere tekstsoort Nieuwsbegrip (deze wordt niet alleen verwerkt door de leerlingen, hier wordt ook instructie gegeven/strategieën gemodeld) is voor groep 4-6 voldoende om aan de cruciale doelen te werken. In groep 7-8 moet op zoek gegaan worden naar betere andere tekstsoorten (ACTIE: VOOR OP DE BORDSESSIE BOVENBOUW)
8. Een van de pijlers voor goed Begrijpend Lezen is Technisch Lezen. In groep 7-8 achteruitgang zichtbaar (mogelijk ook door lockdown). Inzet met dagelijks technisch lezen; racelezen/woorden flitsen/voorlezen/stillezen.
9. Aanbod literaire teksten in groep 8 incl. poëzie in groep 7-8